

HELYI TANTERV
KATOLIKUS HITTAN
(római és görög szertartású tanulók számára)

**REMÉNYSÉG KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS
ÓVODA**

1196 BUDAPEST, PETŐFI UTCA 56.
OM 035147

Jóváhagyta:

2021. szeptember 1.

FENNTARTÓ

1-8. évfolyam

HITTAN

TANTÁRGY

Bevezetés

A katolikus iskola - fenntartója szerint - új iskolaszervezetként jelent meg napjainkban, de nem gyökértelenül. Előzményei mélyen belenyúlnek az ezeréves magyar hagyományba. Éltető szála a négy szerzetesrend által fenntartott gimnáziumban fennmaradt rossz emlékű félmúltunkban is. A rendszerváltás újból megadta a lehetőséget (1990) a teljes oktatási időre, a 6-18 éves korig való tervezésre-szervezésre. Katolikus iskolapolitikánknek így sokféle új feladatot kell megoldania. Ezek közül az egyik legfontosabb a hittantanterv cél- és feladatrendszerének kialakítása. Ez nemcsak az egységes keresztény szemlélet és gyakorlat alapját nyújtja - mint a szaktárgyak egyik részeleme -, hanem azok valláspedagógiai elv- és gyakorlatszemléleti irányvonalát is meghatározza.

A tanterv készítésénél a következő szempontokat vettük figyelembe:

a.) Ügyeltünk az iskolatípus szervezeti felépítésére. A folyamatosság és rendszeresség elve alapján elsősorban 12 évfolyamos felépítettségben gondolkodtunk (6+6 osztályos megoldásban). Ez a 6+6-os bontás nem elsősorban a hat évfolyamos gimnáziumok rendszerét, hanem sokkal inkább a tanulók életkori sajátosságait hivatott szolgálni. A fejlődéslélektan a 12 éves kort tartja a gyermekek fejlődésében a racionális gondolkodás kezdetének. Ezért a 7. évfolyamtól kezdődően egységes üdvtörténeti szemléletben mutatja be a kerettanterv a tanítandó tananyagot. Az Ó- és Újszövetségi üdvtörténet megismertetése után az egyház történelmét mint üdvtörténetet mutatjuk be, majd az üdvtörténet misztériumait megjelenítő liturgia kereteiben tárgyaljuk a dogmatika alapvető tételeit, ezt követi az üdvtörténet erkölcsi tanulságainak bemutatása, végül az utolsó tanév anyagaként az üdvtörténet alapjait az ész fényében tárjuk fel a tanulók előtt.

A tanterv természetesen 4+8 vagy 8+4 évfolyamos rendszerben ugyanúgy alkalmazható. Olyan 4 évfolyamos gimnáziumok esetében, amelyek nem vagy nem csak katolikus iskolákból vesznek fel tanulókat, szükséges, hogy a 4 gimnáziumi év alatt a 7-8. évfolyam Ó- és Újszövetség tananyagát is megtanítsák tekintettel a hittan érettségi vizsga követelményeire. Ajánlatos az első évfolyamon az Ó- és Újszövetséget, majd a három további évfolyamra elosztva a többi tantervi egységet megtanítani.

b) A hittan kerettantervet a Catechesi Tradendae (Budapest, 1980. Szent István Társulat) és az Országos Hitoktatási Bizottság által kiadott kerettanterv irányelvei alapján igyekeztünk felépíteni és életre váltani, amely követendő célként jelöli meg az alábbiakat:

„A tanításnak kerek egésznek kell lennie... minden komolyságával és éltető erejével” (CT 30).

„Az anyag épsége iránti igény nem zárja ki a különböző részek egyensúlyban tartását, megfelelő elrendezését és rangsorolását.” - De „más nyelvet igényel a tanítás továbbadása az egyik embercsoport esetében, mint a másiknál” (CT 31).

c) Az ismeretanyag kiválasztásánál figyelemmel voltunk az Oktatási Minisztérium által kiadott Kerettanterv célkitűzéseire és a katolikus iskolák kerettantervében szereplő más tantárgyblokkok anyagmegjelölésére is, hogy a vallásismeretek kellő tapasztalati anyagot kapjanak, és az elért készség szintekre támaszkodhassanak a feldolgozás és az alkalmazás során.

d) A hittan tantárgy cél- és követelményrendszerét természetesen a katolikus iskolatípus is meghatározza, amelyben a hitoktatás a tantárgyi rendszer szerves része kötelező óraszámmal: évi 74 órában, heti 2 órás bontásban (Ktv. 81. § (1) a), Kerettantervi rendelet 8. § (3). Az elért eredményeket érdemjeggyel minősítjük, amelyet a tanulók bizonyítványában is feltüntetünk.

Cél- és feladatrendszer

A tantárgy célkitűzéseit az Általános Katekétikai Direktórium (Budapest, 1980. SZIT) alapján terveztük meg, amely határozottan mutatja a hitoktatók feladatát. A Direktórium a következő gondolatokat hangsúlyozza:

„A keresztény életet minden életkorban és minden történelmi helyzetben Isten Igéjével világítsák meg” (D 20).

Mivel „a hitoktatás feladata, hogy segítse az embereket megvalósítani... az Istennel való közösséget, a keresztény örömhírt úgy kell előadnia, hogy nyilvánvalóvá váljék: általa kerül biztonságba az emberi élet legnagyobb értéke” (D 23). „Ezért a hitoktatásnak ápolnia kell és meg kell világítania az istenszeretet növekedését... és ennek az erénynek a megnyilvánulásait” (D 23). Tehát „nem elegendő, ha a hitoktatás csupán felébreszt valamilyen - jóllehet igaz - vallásos tapasztalatot: oda kell eljuttatnia az embert, hogy lassanként felfogja az isteni igazság teljességét” (D 24).

A tanévek anyagának összeállításában nem feledkeztünk meg arról, hogy „Krisztus vezeti el az embert az Atyához azzal, hogy elküldi a Szentlelket Isten népéhez.” Ezért tanításunkban mindig Krisztus áll a középpontban, hiszen „az Egyház alapja Őbenne van” és „Őbenne nyeri el minden a megújulását”. Krisztus által jutunk el az Atyához. De ez az „Atyához vezető út a Szentlélekben nyílik meg” (D 41).

Részleges célkitűzéseinket annak a zsinati tanításnak szellemében fogalmaztuk meg, amely hangsúlyozza, hogy összefüggéseket kell látnunk Isten és Krisztus misztériuma, valamint az emberi lét és az ember végső célja között, és eközben egyáltalában nem kell lekicsinyelnünk azokat a földi célokat, amelyeket egy-egy ember vagy közösség közvetlenül el akar érni Istentől kapott hivatása szerint.

A rendszeresség és folyamatosság didaktikai alapelvét követve és az életkori sajátosságokhoz igazodva egy-egy fejlődési szakasz követelményének megfelelően az alsó hat évfolyam tananyagát alapnak tekintve építkeztünk.

A kisiskolás kor érzelmi-értelmi-akaratú jellemzőit figyelembe véve a vallási ismereteket csupán alapozzuk, és megindítjuk a gyermeket a keresztény életgyakorlatban. Az oktatásban a gyermekek közvetlen környezetükben (család, rokonok, emberek, osztály és templomi közösség) szerzett tapasztalataira és a Világlátó (a sajátosan keresztény szemléletű környezet- és természetismeret) tantárgy ismereteire építünk.

A személyiségfejlődés következő szakaszában - figyelembe véve a közösségi élet felé fordulás, a szociális érzés és a tettekkészség tényezőinek megjelenését - a keresztény életgyakorlattal kapcsolatos problémák és megoldási lehetőségek ismeretkörét bővítjük és mélyítjük. Figyelembe vesszük, hogy ezek a gyermekek már képesek akaratú életükben a jó és a rossz differenciáltabb szemléletére és ennek alapján gyakorlatuk formálására. Nevelésükben az önnevelés és a lelkiismeret-formálás feladatának fontosságát is hangsúlyozzuk.

A serdülőkorúak adottságait figyelembe véve e korosztály tagjainak korábbi ismereteit hatékonyan bővítjük, és hangsúlyozzuk az ifjúkorban tudatosan vállalt katolikus életszemlélet és gyakorlat fontosságát.

A tanterv követelményrendszere az elmélet és a keresztény élet összhangjának fontosságát hangsúlyozza. A tanulóktól elvárjuk, hogy minden életszakaszban - az életszakasz sajátosságainak megfelelően - szavakban és cselekedetekben tegyenek tanúságot Krisztus mellett.

A tanterv megvalósításhoz módszertani szempontból az Általános Direktórium útmutatásait ajánljuk segítségül:

A legfontosabb módszertani alapelv: „A jó emberi és keresztény kvalitások sokkal termékenyebbé teszik a katekézist, mint bármelyik módszer” (D 71).

A hitoktatónak „mindig az írott vagy hagyományozott kinyilatkoztatást és az egyházi tanítást kell szem előtt tartania. Ezen kívül, bármelyik részletről is legyen szó, a katekétának pontosan kell tudnia, hogy az éppen tárgyalt anyagnak hogyan áll középpontjában Krisztus misztériuma; hogyan tanít ebben a részletkérdésben az egyház,... hogyan ünnepli ezt a liturgiában, és hogyan valósítja meg hívei életének gyakorlatában” (D 45).

A „katekézis anyaga egészének Szentháromság-központúnak kell lennie” (D 41).

A katekézis történhet deduktív és induktív módszerrel: vagy az isteni világból indul ki, és eljut az emberig; vagy az emberi világból (bibliai események, liturgikus történések, az egyház és a mindennapi élet eseményei) indul ki, és eljut az isteni világhoz.

„Olyan pedagógiai módszert kell kiválasztani, amely megfelel a hitoktatásban részt vevők közösségi körülményeinek” (D 46).

„Minden emberi tanítás első követelménye,... hogy lehetővé tegye és felébressze a belső tevékenységet abban, akire irányul. A katekézissel tehát a hit belső aktusát kell felébreszteni” (D 75).

A modern pedagógiai eszközök és a tanítás-technológiai ismeretek nagy segítséget nyújtanak az ismeretek elsajátításához és mélyebb, tartósabb megszilárdításához. Egyben segítséget nyújtanak az alkalmazásnál is. Így használható a foglalkozásokon az audiovizuális eszközöknek széles skálája, a rajz, a kép-meditáció a dramatizálás megoldásaival együtt.

Az ellenőrzési és értékelési alapelvek megvalósításában a didaktika nyújtotta lehetőségekkel kell élnünk. Többek között a feladatlapos vizsgálódás különböző formáit is használhatjuk. Értékelésünkben figyelembe kell vennünk, hogy csak a vallásismeret elsajátítása mérhető és értékelhető. A hitbeli fejlődés foka, mértéke, annak ösztönzése a kegyelem kérdése és Isten ítéletére tartozik. Alapszabályunk, hogy értékelésünk mindig nevelő szándékú legyen. Érdemjegyekkel büntetni igen veszélyes és a személyiség fejlődése szempontjából nagyon káros.

Évfolyamonkénti témakörök

1. évfolyam (7 évesek)

ISTEN GYERMEKEI VAGYUNK
(keresztény környezetismeret)

2. évfolyam (8 évesek)

JÉZUS HÍV
(Jézus élete)

3. évfolyam (9 évesek)

TALÁLKOZÁS JÉZUSSAL
(felkészülés az elsőáldozásra)

4. évfolyam (10 évesek)

NÉPEM VAGYTOK – MONDJA AZ ÚR
(erkölcstani ismeretek)

5. évfolyam (11 évesek)

AZ ÉLET ISTEN NÉPÉNEK KÖZÖSSÉGÉBEN

(a liturgikus közösség)

6. évfolyam (12 évesek)

EGYHÁZUNK

(kép az egyházzól)

7. évfolyam (13 évesek)

AZ ÓSZÖVETSÉGI ÜDVTÖRTÉNET

(ószövetségi bevezető és exegézis)

8. évfolyam (14 évesek)

AZ ÚJSZÖVETSÉGI ÜDVTÖRTÉNET KEZDETE

(újszövetségi bevezető és exegézis)

ÉVFOLYAMONKÉNTI TÉMAKÖRÖK

1. évfolyam

Isten gyermekei vagyunk

/keresztény környezetismeret/

Heti 2 óra, évi 74 óra

Csatlakozva a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe vevő „Világlató” elnevezésű komplex tárgyhoz, a „keresztény környezetismeret” koncepcióban gondolkodunk. Gyermekeink mentális állapotához és élethelyzetéhez igazodva teljes egészet kívánunk nyújtani: rálátást hitünk alapjára és lényegére, Isten atyaságára, Jézus Krisztushoz való kapcsolódásunkra és az Egyházban való életünkre. - Szándékunk szerint eme alapvetés alkalmas kell legyen arra, hogy a további évfolyamok ide visszanyúlva bonthassák ki, részletezhessék és mélyíthessék el a hitbeli ismereteket és az élő kapcsolatokat.

Cél- és feladatrendszer

A foglalkozások segítsenek feldolgozni a gyermekek mindennapi tapasztalatait, élményeit. A fogalmi jellegű feldolgozást érzelmi megközelítéssel is ki kell egészítenünk.

a.) Oktatási cél: Ismerkedjenek meg a gyermekek a történeti Jézus életének főbb eseményeivel. Ismerjék meg Jézus Krisztust mint az Atya küldöttét (kapcsolódva a karácsonyi és a húsvéti ünnepkörhöz).

Ismerjék meg a jézusi tanítás sarkalatos elemeit néhány evangéliumi példabeszéd feldolgozásának tükrében. Váljanak számukra ismerőssé, érthetővé a vallási jelek, főbb szimbólumok; ismerkedjenek az egyházi élet személyeivel, eseményeivel és kellékeivel.

b.) Nevelési cél: Közös élmények, cselekvések kapcsán az osztályközösség tagjai erősödjenek összetartozásukban. Közös áhítatélmények révén váljanak képessé személyes imádságra, de gyakorolják a közösségben végzett ima kötött, fegyelmezett formáit is. Jézus tanításának ismeretében tudatosan reflektáljanak személyes életük eseményeire, feladataira.

c.) Módszertani alapelvek és javaslatok:

Az első évben beiskolázott gyermekeket csak rövid időre köti le az alapvetően fogalmi gondolkodásra épülő ismeretszerzés: ebben az évfolyamban különösen fontos tehát a személyiség sokoldalúságát tekintetbe vevő, komplex módszerek alkalmazása. A jó hittanóra később sem törekedhet elsősorban ismeretközlésre és az ismeretek ellenőrzésére: a hitbe, a keresztény életbe kell bevezetni, belegyökereztetni a gyermekeket.

Az anyag feldolgozásánál alkalmazzuk: az érzelmileg motivált, személyes jellegű beszélgetéseket; megfigyelések végeztetését; értékelések és ítéletalkotások ütköztetését; a dramatizálást; az élményrajzokat; az énekes-mozgásos és zenés gyakorlatokat; a rendszerezés, összefoglalás és értékelés rejtvénytű és játékosan tesztelő feladatait; az áhítat perceinek képelmélgésekkel s egyéb ihletett megoldásokkal történő motiválását.

Szükséges taneszközök: tankönyv, füzet

Tanári segédletek:

Gyurkovics - Eisenbart: Isten gyermekei vagyunk /módszertani segédanyag/ Jel 1996
Szemléltető képek Jézus életének legfőbb eseményeiről.

A) Témakörök

1. témakör

Világunk, embertársaink

Ismerkedünk (tervek, feladatok).

Ismerkedünk (kapcsolatteremtő játékok).

Ismerkedünk (bemutatjuk családjainkat).

Ismerkedünk (megosztjuk eddigi életünk élményeit).

Beszélgetünk környező világunkról, amelyet Istentől kaptunk.

Az élővilágról beszélgetünk (Isten az élet ura).

A ránk bízott világról társalgunk (környezetvédelem).

Az emberiségről - nemekről, emberfajtákról - beszélgetünk (testvérek vagyunk!).

Részösszefoglalásként bemutatjuk a teremtő Istent.

A családi életre figyelünk (kinek mi a szerepe, feladata; szeretet, egymás segítése; családi ima).

A családi életre figyelünk (konfliktusok és feloldásuk: kiengesztelődés).

Felidézzük a családi ünnepeket (megajándékozunk egymást).

A családi vendégeskedésekről (vendégszeretetről, a javak megosztásáról) beszélgetünk.

Templomba megy a család.

Kilépünk a családból: a szomszédokra, az utca embereire gondolunk. (a bizalom, az óvatosság, a megítélés kérdései).

A betegekről és az öregekről (a másság elfogadásáról) beszélgetünk.

Felidézzük az élet örömteli és szomorú pillanatait (Halottak napja kapcsán: a halál problémáját is érintjük).

A gyermekek együttlétlétének örömeiről, szabályairól beszélgetünk.

A gyermekek egymás közti konfliktusairól és a konfliktusok feloldásáról beszélgetünk.

Részösszefoglalóként arra gondolunk, hogy embertársak között élünk.

2. témakör

Isten Fia emberré lett

advent: az angyali üdvözlés (Isten megajándékoz minket);

Mikulás-óra (megajándékozunk egymást);

Mária és József várja a gyermeket: várakozás, felkészülés;

előkészület a karácsonyi történet dramatizálására;

további előkészületek: ajándékkészítés;

ünnepi karácsonyi óra;

a napkeleti bölcsek látogatása (Jézus minden emberhez jön);

összefoglaló óra a karácsonyi ünnepköréről;

3. témakör

Isten Fia köztünk élt

Jézus a világ elé lép (tanítványok választása, a tanítványok életmódja);

Jézus az Atya szeretetéről tanít (a tékozló fiú története);

a tékozló fiú története: elmélyítés, dramatizálás;

Jézus az emberszeretetről tanít (az irgalmas szamaritánus);

az irgalmas szamaritánus története: elmélyítés, dramatizálás;

Jézus részt vesz az emberek életében (a kánai menyegző, a kenyérszaporítás);

Jézus segít barátain (a vihar lecsendesítése);

Jézus segít a betegeken és szomorkodókon (csodás gyógyítások);

Jézus azt akarja, hogy boldogok legyünk;

összefoglaló: a köztünk élő Istenember;

ráhangolódás a szenvedéstörténetre: Jézus ellenségei;
a rossz, a bűn az emberek életében;
bevonulás Jeruzsálembe és az utolsó vacsora;
Jézus szenvedett értünk és meghalt a kereszten;
Jézus feltámadása: ünnepi húsvéti óra;
Jézus feltámadása után találkozik övéivel;
mi is találkozhatunk Vele: embertársainkban;
mi is találkozhatunk Vele: az eucharishtiában;
mi is találkozhatunk Vele: Igéjében (a Szentírásról);
a Lélek pünkösdi eljövetele: ünnepi pünkösdi óra;
részösszefoglaló a húsvéti ünnepkörből;

4. témakör

Isten népe

Isten családjának tagjai leszünk: a keresztelezés;
a keresztelezskor meghívót kapunk Isten országába;
Jézus pásztrokra bízta népét: papok, püspökök, pápa;
Isten népének ünnepi együttléte: a szentmise;
mindennapjaink megszentelése: imamódok, imaformák (keresztvetés, Miatyánk);
Jézus anyát is adott nekünk: Mária (Üdvözlégy...);
élet az egyházközségben;
részösszefoglalás az Egyházzról (más keresztény felekezetekre való kitekintés az ökumené szellemében);
összefoglaló az ünnepekről, ünnepkörökről (az egyházi év);
csapatversenyek, tesztek az év folyamán tanultakból;
rajzaink, munkáink összegyűjtése, rendezése kapcsán emlékezünk az év folyamán tanultakra;
ünnepi hálaadó óra (kitekintés a nyári szüniidőre);

B) Alapkövetelmények

Legyen a gyermeknek élményszerű fogalma Istentől mint gondviselő Atyáról, s ezt tudja is kifejezésre juttatni a maga értelmi-érzelmi szintjén. Ismerje és tudja elmondani Jézus életének főbb eseményeit kisebb segítséggel. Válgék tudatossá a gyermekben, hogy Jézus az Atya küldötte. Ismerje a karácsony, húsvét, pünkösdi ünnepeinek tartalmát. Ismerje és értse a legelemibb vallási jeleket, szimbólumokat. Ismerje és szeresse az egyházat mint Istent népét, a Jézus Krisztusban hívők nagy családját, amelynek látható feje a római pápa. Ismerje a templom főbb liturgikus tárgyait, s tudjon a templomban megfelelő módon viselkedni, illetve a közös liturgiában részt venni. Tudja az alapvető imádságokat, az egyszerűbb egyházi énekeket.

Ellenőrzése, értékelés, minősítés

Kérdésfeltevéssel, beszélgetéssel ellenőrizzük, hogy az órán elmondottakat mennyire értették meg, illetve tették magukévá a gyermekek. Rendszeresen ellenőrizzük a tanulók füzetében végzett tanulói tevékenységet.

A helyes válaszokat, jó meglátásokat részesítjük dicséretben: ez serkenti a gyermekeket igyekezetükben. A hibás feleletet azonnal javítjuk, de sohasem elmarasztaló módon, hanem nagy szeretettel, tapintattal. Az értékelés változatos módon történik: szóbeli dicséret, jópont, a jutalmazás különböző formái: szentkép, csillag, elismerő kézfogás, stb. Első osztályban nincs osztályzás, a „megfelelt”, „jó! megfelelt” minősítést alkalmazzuk.

Ajánlott tankönyv:

Gyurkovics- Eisenbarth: Istent gyermekei vagyunk

Ajánlott irodalom

Eva Petrik: Gyermekeimmel (OMC, 1979)

Heinz Manfred Schulz: Mit csinál a Jóisten egész nap? (OMC, 1980)

Hilda Laible: Az első évek (OMC, 1971)

Lene Mayer Skumanz: Jakab és Katalin (Herder, 1994)

Lene Mayer Skumanz: Wenn du meinst, lieber Gott (St. Gabriel, 1987)

Marielene Leist: Erste Erfahrungen mit Gott (Herder, 1981)

Monika Nemetschek: Isten a gyermek életében (OMC, 1979)

2. évfolyam

Jézus hív

Heti 2 óra, évi 74 óra

A második évfolyamos gyerekek már többnyire rendelkeznek az aetas discretionis adta tudással. Ez annyit jelent, hogy 8 éves korában a gyermek már meg tudja különböztetni a jót a rossztól, és kialakítható benne - természetesen megfelelő neveléssel - a helyes lelkiismeret. A keresztény gyermeknevelés szerint ebben a korban tudatosodik a bűn, a bűnbánat, a lelkiismeret fogalma. Ha lelkiismeretét helyesen formáljuk, a következő életkori szakasz, a kiskamaszkor különösebb problémát nem jelent. Nem lesz szükség korrekcióra, azaz a helytelen bűntudat vagy a rosszul értelmezett lelkiismeret átalakítására.

A Jézus hív c. hittankönyv a 2. évfolyamba járó gyermekek számára készült. E tankönyvből a gyermek megismerheti Jézust, megtanulhatja a hitvallást és a főbb imádságokat.

Cél- és feladatrendszer

a.) Oktatási cél: a 2. évfolyamban a gyermekeknek meg kell ismerniük az őket hívó Jézus életének és tanításának főbb mozzanatait az evangéliumok alapján. Emellett meg kell tanulniuk a Miatyánkot, az Üdvözlégyet, a Hiszekegyet (elemeiben), a szentmise főbb részeit és ismerniük kell a keresztség szentségét.

b.) Nevelési cél: Segíteni kell a gyermeket annak felismerésében, hogy Jézus az ő barátja, aki hívja, szereti és tanítja őt. Készségessé kell tenni a gyermeket a Jézussal való szentségi találkozásra.

c.) Módszertani javaslatok: a Tanári kézikönyv tartalmazza a 2. év anyagával kapcsolatos segítséget a hitoktató számára. Az óravázlatokban kitérünk az imádságokra, énekekre. Az elsajátítás megkönnyítésére és az életkori sajátosságokat figyelembe véve játékos, mozgásos, kreatív elemeket építünk be a foglalkozásokba. - Alkalmazott szemléltető módszerek: rajzos magyarázó; poster-kép; dia vetítés; flanel tábla. Az elmélyítéshez javasoljuk a bábozást és a dramatizálást.

Szükséges taneszközök: tankönyv, füzet

Tanári segédletek: szemléltető képek Jézus nyilvános működésének főbb eseményeiről.

A) Témakörök

1. témakör

Jézus követésre hív

az első tanítványok meghívása (Mk 1,16-20); te is Jézushoz tartozol, téged is hív;

Jézus és a gyermekek (Mk 10,13-16); Jézusnak te mindig fontos vagy: meg akar áldani, vár a templomban;

Lévi, a vámos meghívása (Mk 2,13-17 vagy Lk 5,27-32); Jézus mindenkit hív (ne ítéld el a másikat, hanem segíts neki jobbá válni; kövesd Jézust);

a gazdag ifjú találkozása Jézussal (Mk 10,17-22); jó gyerek vagy; - mi az, ami még elválaszt Jézustól? (gumimaci);

2. témakör

Örökre hív

a kánai menyegző (Jn 2,1-11); Jézus megmutatja isteni hatalmát (Isten és ember);

a csodálatos kenyérszaporítás; a szentmise felajánlási része (Jn 6,1-15);

összefoglaló ismétlés a meghívásokról;

Jézus imádkozni tanít (Mt 6,7-9; Mt 6,9-16); akit szerettek, azzal jó beszélgetni;

3. témakör

A mennyei Atyához hív

Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy, szenteltessék meg a Te neved... (Abba - mennyország - szenteltessék meg);

Jöjjön el a Te országod, legyen meg a Te akaratod (ki kell nyitni szívedet!);

Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma... (mi az, ami igazán fontos? - mindennapi kenyér - szentáldozás);

Bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is... (ne légy haragtartó - Mt 6,14-16);

Mindenszentek - halottak napja (liturgikus óra);

összefoglaló ismétlés - Jézus imádkozni tanít;

számonkérés - feladatlap;

Péter vallomása (Mt 16,13); Jézus az Isten Fia, aki értünk emberré lett;

4. témakör

Jézus testvéreként hív

Jézus születésére várva... (régől fogva békülésre vár az ember Istennel);

az angyali üdvözlés (Lk 1,26-38); Mária IGEN-t mond; te is kaptál Istentől feladatot; Ő a te igenedre is vár;

Mária látogatása Erzsébetnél (Lk 1,39-57); a megosztott öröm - nagyobb öröm, sietve segíteni - a Magnificat;

várakozásunk - advent (örömteli készülődés - adventi koszorú - feladat);

Szent Miklós - a szent élete (az ajándékozó, osztó szeretet példaképe);

Szent József - Mária segítője - a családok védőszentje; szeretet a családban (a 4. és 9. parancsolat); úton Betlehem felé - a szálláskeresés (Lk 2,1-7); te is készítsd szívedet a Kisjézusnak;

készülődés Jézus születésének megünneplésére; a legfontosabb a szeretet (mi kell egy kisbabának?);

Jézus születése és első látogatói - a pásztorok;

karácsonyi készülődés, szívmengetés;

Jézus bemutatása a templomban (Lk 2,22-35); a közösségnek bemutatják a Gyermekeket - Simeon és Anna vágyakozása;

a napkeleti bölcsek látogatása (Mt 2,1-12);

Jézus az egész világ Megváltója - az Egyház egyetemes (katolikus) jellege;

ismétlő összefoglalás - Jézus születése;

tudáspróba;

a názáreti otthon (Lk 2,39-41); növekszik bölcsességben és kedvességben.. ; neked is ezt kell tenned!;

a 12 éves Jézus a templomban (Lk 2,41-52); számára Isten ügye a legfontosabb, de engedelmes is!;

Jézus ma is köztünk van szavával; a szentmise igeliturgia része;

5. témakör

Példájával hív

Jézus megkeresztelkedése (Mt 3,13-17); mindenben vállalta emberi természetét; a Szentháromság; egy Istenben három személy;

Jézus elvonul a pusztába; ima, böjt, kísértés; neked is szükség van csendre, önfegyelemre; küzdeni kell a kísértés ellen;

„ez az én szeretett Fiam, Őt hallgassátok” (visszacsatoló ismétlés);

a nagyböjt - elcsendesedésünk ideje; a hamvazószerda jelentése (böjt, változások a liturgiában, jófeltételeink);

nem mindenkinek tetszik Jézus tanítása (Lk 11,37-40; 53-54); az ember belseje a lényeg, nem a külső;

bevonulás Jeruzsálembe (az évnek megfelelő A, B vagy C év szerinti evangélium alapján); Jézus, a béke királya; a kereskedők kiűzése a templomból (Jn 2,13-16); emészt a házadért való buzgalom (ismered a templomod?);

az utolsó vacsora; lábmossa - Jézus az egymás iránti alázatos szeretetre tanít;

Jézus imádkozik az emberekért; (Jn 17,8-9; 15-19; 17,20-21); az oltáriszentség elrendelése (Mk 14,22-25); ez ismétlődik ma is a szentmisében;

Jézus elfogása, pere (Mk 14,32-43); most is gyógyít; te is tarts ki Jézus mellett (virrassz);

Jézus a kereszten - János és Mária (Jn 19,25-27); Mária a mi Anyánk is;

keresztút - a szeretet útja (összefoglaló liturgikus foglalkozás);

6. témakör

Közösségbe hív

Jézus feltámadt (Jn 20,1-10); a tanítványok öröme, a mi örömünk;

nevéen szólítja Mária Magdolnát (Jn 20,11-18); láss, ne csak nézz! - a bűn elhomályosítja a látást;

az emmauszi tanítványok (Lk 24,13-35); az Írásokat magyarázza, megtöri a kenyeret (ma is!; szentmise!);

Tamás apostol hitetlensége (Jn 20,19-29); boldogok, akik nem látnak, mégis hisznek...;

Jézus a Tibériás tavánál (Jn 21,1-14); a feltámadt Jézus békét, szeretetet hoz - ez az új élet;

Jézus búcsúzik (Jn 21,15-17); Péterre bízta az Egyházat, a tanítványok közösségét;

az Egyház ma (ismétlés; a te egyházközösséged);

a tanítványok közössége Jézus mennybemenetele után; imádság, öröm, közösség (Lk 24,50-53 és ApCsel 1,12-14);

a Mária-tisztelet (május hónapban égi édesanyánkat is köszöntjük);

7. témakör

Tanúságtételre hív

az első Pünkösöd - a Szentlélek eljövetele; Péter példát mutat a bátor tanúságtételből;

a Szentlélek ajándéka bennünk; az ajándékok és gyümölcseik;

összefoglalás: az Egyház indulása;

imádságok ismétlése (Hiszekegy, Üdvözlégy, Miatyánk);

a szentmise részei - ismétlés az eddig tanultak alapján;

év végi értékelés;

B) Alapkövetelmények

Ismerje a tanuló Jézus nyilvános működésének főbb eseményeit. Tudjon elmondani egy-egy evangéliumi történetet. Ismerje Jézus megváltói szerepét, tevékenységét. Ismerje a keresztségi szentségét. Ismerje a szentmise fő részeit.

Ellenőrzése, értékelés, minősítés

Folyamatosan számon kérjük az órán hallott és feldolgozott evangéliumi történetet vagy tanítást. Kérdésekkel, beszélgetéssel ellenőrizzük, mennyire értették meg, illetve sajátították el tanulóink Jézus tanítását. Értékelésünket dicsérettel, jutalmazással és osztályzattal fejezzük ki. A helytelen vagy pontatlan feleletet javítjuk, pontosítjuk.

Ajánlott tankönyv

Jézus hív (Szent István Társulat)

Elsőáldozók könyve (Szent István Társulat)

Ajánlott irodalom

100 eljárásmod a ker. csoportmunkához (Prugg)

Fredi Ehrat, Felix Mattmüller-Frick: A nehezen kezelhető gyermekek (Gondolat, 1991)

Házi színpad sorozat (Unió Kiadó)

Hogyan tartsunk gyermekbiblia-órát? (Ref. Zsin. Ir.)

Ross Campbell: Éltre szóló ajándék (Harmat, 1991)

Teleki Béla: Az ünneplés művészete (Forrás, Debrecen)

Teleki Béla: Kisiskolás a családban (Szent Gellért, 1992)

3. évfolyam

Találkozás Jézussal

Heti 2 óra, évi 74 óra

Általában a harmadik évfolyamban készítjük fel a gyermekeket a kiengesztelődés szentségére és az elsőáldozásra. - A „Találkozás Jézussal” című tankönyv segítségével a gyermek rácsodálkozik Jézus tetteire, találkozásaira és példabeszédeire. Felismeri, hogyan kell megfigyelni a csodákat, hogyan kell találkozni Istennel és emberekkel, és megtanulja, hogyan kell gyakorlatban értelmezni a példabeszédeket.

A tankönyv figyelembe veszi a gyermek magyar nyelv és irodalmi tudását, környezetismeretét, rajzkészségét, az énekeknél pedig a kornak megfelelő hangfekvéseket. A 3. évfolyamos tananyag az 1. és 2. évfolyamos anyagra épül, azokat mintegy körkörösén bővíti. A gyermek tudásszintjét vertikálisan és horizontálisan fejleszti.

Cél- és feladatrendszer

a.) Oktatási cél: A 3. évfolyamban a gyermeknek ismernie kell Jézus életét, legfontosabb tanításait, el kell sajátítania a bűnbánat szentségével, illetve az oltáriszentséggel kapcsolatos tudnivalókat, és tudnia kell a tízparancsolatot és Jézus új parancsolatát. - Harmadikos korban a gyerekek számára feltétlenül biztosítani kell az Újszövetségi Szentírás használatát és az órákon mintegy bele kell nőniük a Szentírás rendszeres olvasásába.

b.) Nevelési cél: A gyermeket hozzá kell segíteni ahhoz a felismeréshez, hogy a Jézust követő ember válasza Isten szeretetére a Krisztus tanítása szerinti élet és a vele való találkozás az Eucharishtiában. A gyermek tárgyi tudásának építésével egy időben lelki fejlődését is segítenünk kell, hogy a harmadik év végére minél felkészültebb lehessen az Eucharisztia tudatos vételére. Imaéletének formálásában arra kell törekednünk, hogy a saját korának megfelelő szinten értse és érezze az ima fontosságát. Segítenünk kell őt abban, hogy szintjének megfelelően tudatosan válaszoljon Jézus szeretetére, törekedjen a jóra.

Szükséges taneszközök: tankönyv, füzet, Biblia

Tanári segédletek: szemléltető képek Jézus tanításáról, példabeszédeiről, életének főbb eseményeiről.

A) Témakörök

1. témakör

A találkozás - öröm

év eleje - találkozásunk öröme;

Jézussal találkozni öröm; Mária, Simeon, bölcsek (ismétlésként);

a tanítványok öröme; a halászek és Máté meghívása (ismétlés);

találkozni öröm, de nem mindenki örül; a gazdag ifjú (ismétlés); Zakeus (Lk 19,2-10);

2. témakör

A találkozás - változás

a bűnös asszony Simon farizeus házában (Lk 7,26-50); menj, és többé ne vétkezzél!;

Bartimeus meggyógyítása (Mk 10,46-52); akar Jézussal találkozni és aztán mindenhova követi; neked is ezt kell tenned!;

Mária-tisztelet - rózsafüzér - liturgikus foglalkozás;

Jézussal találkozni - az örök élet ígérete - Nikodémus (Jn 3,1-21); Isten a Fiát küldte, hogy aki hisz benne, örökké éljen;

a samáriai asszony (Jn 4,7-26); Jézus az örök élet forrása;

Péter vallomása (Jn 6,48-71); kihez mennénk; az örök élet igéi Nálad vannak!; szentáldozásra készülünk;

Mindenszentek, halottak napja - liturgikus foglalkozás;

3. témakör

A találkozás - kapcsolat

példabeszéd a szőlőtőről (Jn 15,1-11); ne engedd magad levágni a szőlőtőről!;

Jézus: a jó Pásztor (Jn 10,11-21); terel, véd, gondoskodik, szeret;

Jézus: a kapu (Jn 10,7-10); meditáció a kapuról;

Én vagyok az Út, az Igazság és az Élet (Jn 14,6); senki sem juthat az Atyához, csak én általam - mondja az Úr;

Jézus a gondviselésről tanít (Lk 12,22 és Mt 10,29); a mennyei Atya tudja, hogy sok mindenre szükségünk van;

példabeszéd a tékozló fiúról (Lk 15,11-32); Isten mindig megbocsát; (első beszélgetés a szentgyónásról - kiengesztelődés);

adventi készüllet - bűnbánati idő;

Isten annyira szeretett minket, hogy Fiát küldte közénk; ismétlő jelleggel a karácsonyi idő eseményei;

karácsonyi óra;

4. témakör

A találkozás - növekedés a bölcsességben

példabeszéd a sziklára épült házról (Lk 6,46-49); életünk alapja az Istenről szóló tanítás;

a talentumokról szóló példabeszéd (Mt 25,14-30); az Istentől kapott ajándékokat neked is hasznosítanod kell;

a szűk kapu, keskeny út (Mt 7,13-14); tarts ki akkor is Jézus mellett, ha környezeted másfelé vinne;

Jézus megtanít arra, hogy ki ad többet (Mk 12,41-44); nem az a fontos, hogy mennyit adsz, hanem ahogyan adod;

Jézus lecsendesíti a vihart (Mk 4,35-41); minden helyzetben meg kell őriznünk Jézusba vetett hitünket;

a csodálatos halfogás (Lk 5,1-11); Jézus bizalmat vár;

a bénát Jézus elé viszik barátai (Lk 5,17-26); a tetőbontó szeretet - szeretet és közös hit barátaiddal együtt;

Jézus meggyógyítja a tíz leprást (Lk 17,11-19); fontos a hála és a köszönet;

a magvetőről szóló példabeszéd (Lk 8,4-15); az Istenről szóló tanítást úgy kell hallgatni, hogy a mi szívünk is jó föld legyen;

látogatóban Máriánál és Mártánál (Lk 10,38-42); fontos a munka is, de Jézus tanítása még fontosabb;

ki tartozik igazán Jézushoz? (Lk 8,19-21); te is, ha a mennyei Atya akaratát teljesíted;

a farizeus és a vámos imádsága (Lk 18,9-14); ne légy öntelt; hibáidat Istennek megvallani nem gyengeség!;

a nagybőjt kezdete - liturgikus foglalkozás; csendesedni, befelé fordulni, jobban Jézusra figyelni;

az irgalmas samaritánus (Lk 10,25-37); döntéseidben a szeretet legyen az első szempont;

Jézus az igazi szeretetre tanít (Lk 6,27-36); azt is szeretni kell, aki nem kedves hozzánk;

Jézus megbocsátásra tanít (Mt 18,21-22); mindig meg kell bocsátani (Miatyánk!);

mit kell tennem, hogy Jézus barátja legyek? (Mt 25,31-46); mindenkit vedd észre Jézust!;

5. témakör

A találkozás - szeretetből vállalt áldozat

Virágvasárnaptól Nagycsütörtökig (ismétlés); ezt cselekedjétek az én emlékezetemre (Lk 22,19-23);

a húsvéti szent három nap eseményei; nevek, jelentések, szokások;

a keresztút mint a találkozások útja a feltámadás fényében; elmélkedés;

Krisztus feltámadt, alleluja!; találkozások (miből ismerik fel Jézust?; és te hogyan találkozol vele?);

6. témakör

A találkozás - megváltás

Mitől vált meg minket Jézus? (a bűn mint Isten szeretetének visszautasítása)

a főparancs (Mt 22,34-40); szeresd Istent és felebarátodat!;

a Tízparancsolat; az I-III. parancsolat; számodra is Isten legyen a legfontosabb!;

a IV-VI. parancsolat; a család, a felebarát és önmagam helyes szeretete;

a VII-X. parancsolat; keresztény magatartás a közösségben;

a bűnbánat - a kiengesztelődés szentsége; Jézus nem ítél el (Jn 8,1-11); hatalmat ad az apostoloknak a bűnbocsánatra (Jn 20,19-23); felkészülés az első szentgyónásra; lelkiismeretvizsgálat a parancsolatok alapján a szeretet szemszögéből;

7. témakör

A találkozás - élet

Jézus az élet kenyere Jn 6,48-51, 53-59

aki engem eszik, élné én...; közvetlen felkészülés az első szentáldozásra;

8. témakör

A találkozás - küldetés

az első keresztények élete;

te is vegyél tudatosan részt a keresztény közösség életében!;

B) Alapkövetelmények

Ismerje a tanuló Jézus életének legfontosabb eseményeit és tanítását. Sajátítsa el a bűnbocsánat szentségével és az Oltáriszentséggel kapcsolatos tudnivalókat. Tudja fejből a tízparancsolatot. Ismerje a négy evangélium szerzőjét, az evangéliumok sorrendjét. Tudjon fejből idézni legalább 20 evangéliumi részből egy-egy verset. Ismerje Jézus új parancsát.

Ellenőrzés, értékelés, minősítés

Kérdésekkel és megbeszéléssel ellenőrizzük, mennyire értették meg, illetve tették magukévá az órán elhangzott tanítást. A füzetvezetést, házi feladatokat is rendszeresen ellenőrizzük.

A helyes válaszokat, az órai aktivitást, jó meglátásokat dicséretben részesítjük, jutalmazzuk. A hibát a szeretettel és nagy tapintattal javítjuk.

Az értékelés változatos módon történik: szóbeli feleletek, rajzok, memoriterek, szorgalmi feladatok jutalmazása, illetve osztályzattal történő minősítése.

Az első áldozáshoz szükséges vizsgakérdéseket a tanév során folyamatosan magyarázzuk, tanítjuk és ellenőrizzük.

Ajánlott tankönyv:

Találkozás Jézussal (Szent István Társulat)

Elsőáldozók könyve (Szent István Társulat)

Ajánlott irodalom

100 eljárásmod a keresztyén csoportmunkához (Prugg)

A Katolikus Egyház Katekizmusa (Szent István Társulat)

Fredi Ehrat, Felix Mattmüller-Frick: A nehezen kezelhető gyermekek (Gondolat, 1991)

Gál Ferenc: Beszélgetések az evangéliumról (Szent István Társulat)

Házi színpad sorozat (Unió Kiadó)

Herbert Haag: Bibliai Lexikon (Szent István Társulat)

Hogyan tartsunk gyermekbiblia-órát? (Ref. Zsin. Ir.)

Kézikönyv a Bibliához (Lilliput)

Mérei F. - V. Binét Á.: Gyermeklélektan (Gondolat)

Puskely Mária: Bibliai tájakon (Szent István Társulat)

Ross Campbell: Életre szóló ajándék (Harmat, 1991)

Szegedi Bibliakommentár

Teleki Béla: Az ünneplés művészete (Forrás, Debrecen)

Teleki Béla: Kisiskolás a családban (Szent Gellért, 1992)

4. évfolyam

Népem vagytok - mondja az Úr

Heti 2 óra, évi 74 óra

A negyedik évfolyamban ószövetségi elbeszélések alapján szeretnénk megéreztetni a gyermekekkel Isten végtelen, ajándékozó szeretetét, amelynek csúcsaként egyszülött Fiát adta értünk, hogy "mindaz, aki hisz benne, meg ne haljon, hanem örökké éljen". Az összeállítás anyaga beleillik a korosztály színes képzeletvilágába. - Az ószövetségi elbeszélések a legrégebb idők óta a katekézis alappéldatárát jelentik. A történetek kiválasztásánál arra törekedtünk, hogy Istenünknek az egész történelmen végigvonuló szeretetét láttassuk meg: azt a végtelen jóságot, amellyel minden hűtlenség és engedetlenség ellenére sem hagyja az embert magára, hanem hű marad ígéreteihez, és nem vonja meg tőlünk gondoskodását.

Negyedik évfolyamosként az “arany életkor” idejét élik meg a gyermekek. Ennek jellemzői: nyílt bizalom a felnőttek iránt, szellemi szomjúság, elvont igazságok helyett a konkrétumra figyelés. Az ószövetségi elbeszélések konkrét eseményeket rögzítenek, s belőlük a minden körülmények között szerető Isten üzenetét olvashatja ki a negyedik évfolyamos gyermek.

Cél- és feladatrendszer

a.) Oktatási cél: A gyermekek ismerjék meg az ószövetségi elbeszéléseket, ismerjék meg az elbeszélések erkölcsi üzenetét, valamint a belőlük sugárzó végtelen isteni szeretetet. Törekednünk kell arra is, hogy a tanulók észrevegyék az elbeszélések Újszövetségre mutató jellegét. - Nem szabad azonban elfelejtenünk, hogy ebben az életkori szakaszban a gyermekek még nem rendelkeznek történeti ismeretekkel, nem képesek történelmi távlatban gondolkodni. Jóllehet a történetek bizonyos időrendiségben következnek egymásra, nem célunk az üdvtörténeti sorrendiség bemutatása.

b.) Nevelési cél: Alapcélkitűzésünk az, hogy megragadjuk a gyermekek bizalommal teli érdeklődését és azt Isten szeretetére irányítsuk. Tudatosítanunk kell bennük, hogy miként az ószövetségi ember élete, az ő életük is Isten kezében van. Segítsük őket abban, hogy mindennapi életükben bizalommal hagyatkozzanak a mennyei Atya gondviselő jóságára. Alakítsuk ki bennünk a készséget, hogy figyeljenek a népet féltő szeretettel vezető és a minden problémára válaszoló Úr szavára.

c.) Módszertani szempontból ajánljuk az induktív eljárást, a szemléltetést, a dramatizálást és a rajzos önkifejezést.

Szükséges taneszközök: tankönyv, füzet, Biblia

Tanári segédletek: szemléltető képek

A) Témakörök

1. témakör

Nagy néppé teszlek - mondja az Úr

Mi Isten terve énvelem? (Ábrahám meghívása)

Ábrahám legnagyobb próbatétele

Ábrahám könyörög a bűnösökért (Lót megmenekülése)

Szabad-e veszélyeztetni örök életünket? (Jákob és Ézsau)

Jákob idegenben

Elfeledkezik-e rólunk az Isten? (József és testvérei)

2. témakör

Kiment a népet az Úr

Legyőzhetjük-e a rosszat? (a csipkebokor)

Mózes küldetése

az egyiptomi csapások;

Ki szabadít meg minket bűneinktől? (a húsvéti bárány)

átkelés a Vörös-tengeren;

Számíthat-e rád az Isten?

Hol vannak a te bálványaid? (az aranyborjú)

Milyen táplálék erősíti lelkünket? (a manna)

Alkalmas eszköze vagy-e az Úrnak? (a képek)

Ki lehet Isten papja? (Kóré lázadása)

Ki szólhat bele Isten terveibe? (Bálám)

Mi a győzelmi jelvényünk? (a rézkígyó)

3. témakör

Vezeti népét az Úr
Mire való a böjt és a lemondás? (Gedeon)
Mit adsz te Istennek? (Jefte)
Adhat-e örömet a bűn? (Sámson)
Meghallod-e az Úr hívását? (Sámuel)
Mit jelent neked az Úr hívása? (Héli fiai)
Vereséget szenvedhet-e Isten? (a frigyláda sorsa)
Milyen ember vagy? (Saul, a király)
Kik az Isten kedvencei? (Dávid felkelése)
Győzhetnek-e a kicsinyek is? (Dávid és Góliát)
Mi a legszebb győzelem? (Dávid és Saul)
Igazságosak-e az emberek?
Szabad-e vétkezniük a hatalmasoknak? (Dávid és Uriás)
Nem élsz vissza a szeretettel? (Absalon lázadása)
Ki az igazán bölcs ember? (Salamon imája)
a salamoni ítélet;
Kitől kérünk tanácsot? (Roboam és Jeroboám)

4. témakör

Népének oltalma és menedéke
Lehet-e kölcsönt adni Istennek? (Illés próféta)
Az élő Isten megmutatkozik (Illés áldozata és megmenekülése).
Mit kaptál a keresztségben? (Elizeus, Námán gyógyulása)
Mennyibe kerül a lelki gyógyulás? (Gizei bűnhődése)
Meghálálod-e az Isten jószágát? (Izaiás próféta)
Ki áll melletted, mikor szenvedsz? (Jeremiás)
Van-e élet a halál után? (Ezekiel)
Hogyan vallom meg a hitemet? (Dániel)
Kell-e félni az emberektől? (a három ifjú hűsége)
Kiderül-e minden rosszaság? (a bálványok leleplezése)
Szabad-e megtagadni az Istent? (Dániel és az oroszlánok)
Szabad-e szent dolgokkal tréfálni? (Baltazár lakomája)

5. témakör

Mindvégig szereti népét
Mindig a többségnek van igaza? (Matatias)
Mi értékesebb az életnél? (A Makkabeusok)
Elfutsz-e Isten elől? (Jónás menekülése)
Hányszor bocsát meg Isten? (a béketűrő Jób)
Meddig kell bízni Istenben? (Judit bátorsága)
Jótettért jót várj? (Tóbiás vaksága)
Hogyan vigyáz ránk az Isten? (Tóbiás gyógyulása)
Kérdezz még többet! (Ezdrás)

B) Alapkövetelmények:

Tudják elmesélni a hallott ószövetségi történeteket. Tudják fejből az olvasmányok végén szereplő szentírási idézeteket könyv nélkül. Ismerjék az erény és a bűn fogalmát, a három isteni erényt, azok jelentőségét az ember életében. Ismerjék meg a legfőbb erényeket az ószövetségi történetek kapcsán. Tudják a négy sarkalatos erényt. Ismerjék a főbűnöket, illetve

az ezekkel ellentétes erényeket. Ismerjék az ószövetség népének Isten által kiválasztott kiemelkedő személyeit. Tudják hitünk fő igazságait.

Ellenőrzés, értékelés, minősítés

Az olvasmányok végén szereplő szentírási idézeteket minden órán számon kérjük. A könyv nélkül tudott szentírási részletet, a bibliai történet értelmes és értelmezett elmondását osztályzattal minősítjük.

A tanórai beszélgetések során fény derül arra, mi nem világos a tanulók számára, mi érdekli őket különösképpen a hallott bibliai történetek kapcsán. Így ellenőrizhetjük tudásuk helyességét és hitbeli fejlődésüket.

Ajánlott tankönyv:

Bindes Ferenc: Válaszol az Úr (1989)

Tanári kézikönyv (A Hitoktatási vázlatok 8. füzete a hittan tankönyv használatához készült, 1989)

5. évfolyam

Az élet Isten népének közösségében

Heti 2 óra, évi 74 óra

Ennek az évnek az anyaga a liturgiáról eddig tanultak összefoglalása, rendszerezése és bővítése, valamint a liturgia lényegének bemutatása és fogalmi tisztázása. Ez a téma azért illik az 5. évfolyam anyagába, mert a gyermekek előzőleg már bizonyos szentségi és liturgikus tapasztalatokat szereztek, valamint ismerik az Ószövetséget és az Újszövetségben is alapozást nyertek korábbi tanulmányaik folyamán.

Cél- és feladatrendszer

a.) Oktatási cél: A tanulóiban elmélyítjük a liturgikus cselekmények, helyek, idők, ünnepek és kellékek jelképrendszerének ismeretét, valamint életkori sajátosságaiknak megfelelően bevezetjük őket a szentmise és a szentségek teológiájába.

b.) Nevelési cél: Az elméleti megalapozással abban kívánjuk segíteni a tanulókat, hogy figyelmesen, odaadóan és értő módon tudjanak részt venni az egyház liturgikus életében.

Szükséges taneszközök: tankönyv, helyi jegyzet, munkafüzet, Biblia

A) Témakörök

1. témakör

Isten népe ünnepel

ünnepek a világon;

az ünneplés lényege: Isten jelen van; emlékezünk; ezáltal inkább Isten gyermekei leszünk (megszentelődünk);

Isten ószövetségi népének ünneplései;

Jézus is részt vesz ezeken az ünnepeken (biblikus megalapozás);

Jézus vezeti az ünneplést;

az Ős Egyház folytatja és teljesíti Jézus parancsát;

az Egyház az ünneplő közösség (egyetemes és helyi egyház);

a liturgikus közösség vezetője;

liturgikus szolgálatok az oltárnál (ministránsok);

liturgikus szolgálatok a közösségben (énekesek, felolvasók);

elődeink és társaink az ünneplésben (földiek és égiek);

2. témakör

A húsvéti misztérium ünneplése

mi a húsvéti misztérium?

a húsvéti misztérium ünneplése a szentmisében (bevezető);

örömmel lehet ünnepelni (akadálya a bűn, ezért bűnbánat);

az ünneplés alapja: a dicsőítés (az angyalok éneke);

az ünnepen szólnak hozzánk: a szentírási olvasmányok;

a válasz: az énekek és a hitvallás;

a kérések: hívek könyörgése;

Isten dicsérete a teremtet világért (az adományok az oltáron);

felkészülés hálaadással (prefáció);

az utolsó vacsora eseményei (az alapítás elbeszélése);

a Lélek megszentel, az Egyház emlékezik és könyörög;

Jézus asztalához hív: Miatyánk, kiengesztelődés;

találkozás: az Úr asztalánál;

hálaadás, búcsúzás és küldetés;

vasárnapi és köznapi találkozások;

az ünneplés folytatása: a zsoltosma;

3. témakör

Az ünneplés helye, ideje és kellékei

a családi otthon mint az imádság helye; a Szentírás olvasásának helye; a templom: az Isten háza és a közösség otthona; a templom berendezése; liturgikus ruhák; liturgikus tárgyak;

4. témakör

Ünnepeink

a vasárnap; előkészület karácsonyra; karácsony és vízkereszt; előkészület húsvétra; a húsvéti szent háromnap; a húsvéti idő; a Szentlélek eljövetele; a Boldogságos Szűz ünnepei; a szentek ünnepei; a magyar szentek ünnepei;

5. témakör

A szentségek és szentelmények liturgikája

belépés Krisztus közösségébe; küldetésben; a mindennapi találkozások; a bűnös ember találkozása; a betegség keresztyént viselve; küldetés Isten népéhez; küldetés a családban; hálaadás Isten adományaiért (szentelmények); búcsú a földi élettől; a mennyei, örök liturgia

6. témakör

Mindennapi életünk

mindig így volt? (a liturgia fejlődése);

keresztények - nem keresztények? (a liturgikus családokról);

nemzeti értékeink (a népek sajátos lelkisége);

művészet és liturgia (művészeti összefoglaló);

a liturgikus imádság;

B) Alapkövetelmények

A tanuló tudjon tájékozódni, adott részeket ügyesen megkeresni a Szentírásban. Ismerje az egyházi év fogalmát, a szentmise teológiáját és liturgiáját, a hét szentség és a szentelmények

liturgiáját. Tudja, mit, mikor, hogyan és miért ünneplünk az egyházban. Ismerje a liturgikus cselekmények, helyek, idők, kellékek, színek jelképrendszerét.

Ellenőrzés, értékelés, minősítés

Az ellenőrzés, értékelés a tantervi követelmények teljesítésére irányul, független a tanuló személyes meggyőződésétől, vallási elkötelezettségétől. Szóbeli feleletek és írásbeli dolgozatok formájában ellenőrizzük az elsajátított tudásanyagot. Tanegységekként témazáró dolgozatot íratunk. Értékeljük a tanulók órai aktivitását, szorgalmi feladatait, füzetvezetését. A hittan tantárgyból is 5 osztályzattal minősítjük a tanulók tudását.

Ajánlott tankönyv

Dr. Török József: Adoremus Bp. 1998

Ajánlott irodalom

A keresztény művészet lexikona (Budapest, 1986. Herder)

Csanád Béla: Alapvető liturgika (Budapest, 1992.)

Ministráns ABC 1-2.

Várnagy Antal: Liturgika (Abaliget, 1993. Lámpás)

Verbényi - Arató: Liturgikus lexikon

6. évfolyam

Egyházunk

Heti 2 óra, évi 74 óra

A hatodik évfolyam anyaga az egyházra vonatkozó ismeretek felelevenítése, gazdagítása és mélyítése. Az egyházra vonatkozó kép rendezése és kiegészítése ebben a korosztályban egyrészt azért fontos, mert a hatodik évfolyam után a gyermek többféle iskolatípusban folytathatja tanulmányait: fontos tehát, hogy egységes egyházkép birtokában legyen. Másrészt ebben az életkorban kezd erősödni a gyermekben a közösségi vágy: szükséges tehát, hogy az egyházi közösségről is alapos ismeretekkel rendelkezzen.

Cél és feladatrendszer

a.) Oktatási cél: Segítjük a tanulót abban, hogy sokrétű és korszerű ismereteket szerezhesen az egyház alapításáról, lényegéről, életéről, szervezeteiről és céljáról.

b.) Nevelési cél: Felébresztjük a tanulóban az egyházi közösséghez tartozás vágyát, és felébresztjük felelősségérzetét is, amely később elvezetheti őt ahhoz a döntéshez, amelyben az egyház tudatos elfogadjává és az egyházi közösség tevékeny tagjává válik.

Szükséges taneszközök. tankönyv, helyi jegyzet, munkafüzet, Biblia

A) Témakörök

1. témakör

A természetes közösségből az egyházig

közösségben élek (egyetlen ember sem sziget: a család, mint a közösség sejtje; barátaim közössége - megnyílás a nagyobb közösség felé; nincs közösség kommunikáció nélkül);

valamilyen nép körében élek (hogyan él és fejlődik egy nép?; népünk értékei);

az egyház a világban (a világvallások; az egyház megismerésének különféle útjai);

az egyház élete (mi az egyház - kikből áll egyházunk?; mit „csinál” az egyház?; az egyház mint Krisztus élő jele);

2. témakör

Az egyház jelei

a keresztség mint a krisztusi életre való születés szentsége (a víz jelentése - egy jel, amely nagyon távolról jön; szentség, amely kötelez);
a bérmlás mint a keresztyén tanúságtétel szentsége (a választás értelme; a Szentlélek ajándéka; jel, amely nagyon távolról jön; szentség, amely kötelez);
az eukarisztia, amely létrehozza az egyházat (vasárnap az Úr napja; az Isten szava által meghívott közösség; Isten szól népéhez - a közösség válaszol az Istennek; a közösség megosztja a kenyeret - a kenyér jele; az „emlékezés”, amely a kegyelem eszköze; a „megtört” kenyér Krisztus teste; az eukarisztia mint az összes szentség csúcspontja - szentségek);

3. témakör

Az egyház gyökerei

Ószövetség: Isten népének születése (történet, amely még most is tanít; a kivonulás az Ószövetség szíve; a szabadság útja - a rabszolgák tömegétől a szabad népig; a pusztaság - Isten népének bölcsője; a Szövetség - a Tízparancsolat; egy szabad nép szövetsége Istennel);
Újszövetség: Jézus tanítványainak közössége (Jézus hozza létre az egyházat; közösség a világ üdvösségéért; Jézus magát adja egyházának; Jézus halálával ad életet az egyháznak);

4. témakör

Hogyan születik az egyház?

az egyház mint Isten új népe (a feltámadott Krisztustól az egyházig; Pünkösd - az egyház születése; az egyház a Szentlélekből születik; az egyház az evangélium hirdetéséből születik; az egyház a hitből és a keresztségből születik);
az egyház újdonsága (az egyház újdonsága Jézusban van; a megújított élet; az ideális keresztyén élet; egy közösség, amely fejlődik);
egyház - határok nélkül (az egyház Jézus nyomában - az ősegyház élete; az egyetemesség felé vezető úton; minden ember Istené - Péter tanítása);

5. témakör

Az egyház az evangélium útján

az egyház mindenütt jelen van (a feltámadott meghívja Pált; a pogány kultúra és a keresztyénység; minden népnek hirdették az evangéliumot; az egyház missziós tevékenysége);
az egyház a történelem századaiban (az üldözések útján; az egyháztörténet főbb állomásai);
kétezer év történelme (a történelem célja; mindörökké örömben együtt az Istennel);

6. témakör

Összefoglalás

az egyház lényege és főbb vonásai;

azok számára, akik ebben az esztendőben bérmlalkoznak: közvetlen felkészülés a bérmlalkozásra;

B) Alapkövetelmények

Tudja megkülönböztetni a katolikus egyházra vonatkozó fogalmakat a többi vallás fogalmaitól. Ismerje az egyház alapításának körülményeit, az egyház lényegét, célját, szervezeti felépítését. Legyen tisztában az egyház üdvösségszerző küldetésével, ismerje, hogyan valósította és valósítja ezt a történelem különböző korszakaiban és napjainkban.

Ellenőrzés, értékelés, minősítés

Az ellenőrzés, értékelés a tantervi követelmények teljesítésére irányul, független a tanuló személyes meggyőződésétől, vallási elkötelezettségétől. Szóbeli feleletek és írásbeli dolgozatok formájában ellenőrizzük az elsajátított tudásanyagot. Tanegységekként témazáró dolgozatot íratunk. Értékeljük a tanulók órai aktivitását, szorgalmi feladatait, füzetvezetését. A hittan tantárgyból is 5 osztályzattal minősítjük a tanulók tudását.

Ajánlott tankönyv: hiányában egyelőre helyi jegyzet

Ajánlott irodalom

Hitünk és életünk (Budapest, 1991. SZIT)

Progetto uomo (LDC, 1992)

Voi siete miei amici (LDC, 1993)

7. évfolyam

Az Ószövetségi Üdvtörténet

Szükséges taneszközök

Biblia, a II. Vatikáni Zsinat dokumentumai, A katolikus egyház katekizmusa, megfelelő, korszerű hittankönyvek hiányában helyi tankönyvpótló jegyzetek, témazáró feladatlapok, térképek

Cél- és feladatrendszer

a) Általános oktatási cél: a tanuló életkorának megfelelően (tehát nem elvont fejtegetésekkel, vagy felesleges történelmi adatok halmozásával, hanem bibliai szemelvények segítségével) bemutatjuk, hogy a zsidóság a maga történelmében hogyan tapasztalta meg az üdvösséget (megváltást és maradandó boldogságot) ígérő Isten jelenlétét, működését, és hogyan próbálta „megrajzolni” titokzatos Istenének arcát.

b) Általános nevelési cél: segítjük a tanulót annak tudatosításában, hogy az ő kicsiny történelmében is jelen van a boldogságot ígérő és előkészítő Isten.

A./ Témakörök

1. témakör

Általános bevezető az ószövetségi üdvtörténetbe

az ószövetségi üdvtörténet fogalma

irodalomtörténeti bevezetés az Ószövetségbe

a Biblia mint reflexió a történelmi tapasztalatra (források, műfajok, vallási drámák!)

2. témakör

Istenélmények Ábrahámától Mózesig

rövid irodalomtörténeti bevezető a mózesi könyvekbe (műfajok!)

a teremtés csodájára és az eredeti isteni elgondolásra „emlékező” zsidóság (a teremtésről szóló ének, az éden mint Isten örök elgondolásának szimbóluma)

az öröm hiányát (bűnbeesés) és a bűn következményét (vízözön, Babel) „magyarázó” Biblia

Ábrahám istenélménye (meghívása, az ígélet és a szövetség, Ábrahám áldozata)

Isten jelenléte Izsák, Jákob és József életében

a szabadító és útmutató Isten jelenléte Mózes életében (a húsvéti bárány, a kivonulás és a vándorlás, a tízparancsolat)

3. témakör

Isten megtapasztalása Józsuétól Salamonig

irodalomtörténeti bevezető

a Józsuének tett isteni ígélet (s Jerikó eleste)

a Bírák tapasztalata Isten hűségéről

az isteni hívásra válaszoló Sámuel (és Saul)

a Dávidnak tett messiási ígélet

a Salamon építette templom mint a Jahvéval való találkozás színhelye

4. témakör

Istenélmények a próféták aranykorában és a perzsa korban

a próféták aranykora és a prófétai irodalom

Illés (a Hóreben), az ígétről beszélő Ámosz és az Isten megbocsátó szeretetét hirdető Ozeás

Izajás (az Immánuel-jel, a messiás ígérete)

Jeremiás (az új szövetségről)

Ezekiel Izrael igazi pásztoráról

a második Izajás (a Jahve Szolgájáról szóló énekek)

a perzsa kor és irodalma

a prófétai irodalomban tükröződő istenélmény (Zakariás a messiási korról; a harmadik Izajás a Szolgáról)

a bölcsességi és a lírai irodalomban megfogalmazódó tapasztalat (Jób élménye; a Példabeszédek; Énekek éneke)

az Isten dicsőségéről és az ember nagyságáról éneklő Zsoltárok

a panaszkodó ember a Zsoltárokból

a szeretet Istene a Zsoltárookban

5. témakör

A hellenista kor emberének tapasztalata Istenről

irodalmi bevezető

az épületes irodalomban megjelenő istenélmény (Jónás; Tóbiás; Eszter; Judit)

az apokaliptikus irodalomban jelentkező ígélet (Dániel látomása az Emberfiáról)

a bölcsességi irodalomban (Prédikátor, Sirák Fia, Bölcsesség) megfogalmazódó istenélmény

a hívő és a hitvédő történelemszemlélet (Makkabeusok)

6. témakör

Összefoglalás

Az az élmény, hogy az üdvösséget ígérő Isten nem hagyja magára népét, vallási drámákban, sajátos műfajokban és jelképekben fogalmazódik meg az Ószövetségben.

B.) Alapkövetelmény

Ismerje meg a tanuló az Ószövetség legfontosabb, hitünket meghatározó és érintő részeit, tudatosítsa, hogy e könyvekben a választott népnek az az élménye, hogy az üdvösséget ígérő Isten nem hagyja magára népét, vallási drámákban, sajátos műfajokban és jelképekben fogalmazódik meg. Sajátítsa el a bibliai exegézis alapelemeit, és a mondanivalót tudja saját korára, önmagára, Isten közöttünk végbevitt üdvözítő tevékenységére alkalmazni.

Ajánlott irodalom

A katolikusok hite (Budapest, 1992. SZIT)

Alszegehy Zoltán: A kezdetek teológiája (Róma, 1979.)

Ábrahámtól Jézusig (Szabó Ferenc és Puskely Mária összeállítása, Róma, 1976.)

Biblia

Dei Verbum (zsinati konstitúció)

Gál Ferenc: Dogmatika (Budapest, 1990. SZIT)

Haag, H.: Bibliai Lexikon (Budapest, 1989. Szent István Társulat)

Kis Bibliai Atlasz (Budapest, 1991. Kairosz)

Medvigy Mihály: Isten népének története (Budapest, 1989. KKF, 3-19. o.)

Rózsa Huba: Az Ószövetség keletkezése (Budapest, 1986. Szent István Társulat)

Rózsa Huba: Kezdetkor teremttette Isten (JEL Kiadó, 1997)

Claus Westermann: Az Ószövetség teológiájának vázlata (Budapest, 1993.)

Claus Westermann - Gerhard Gloege: A Biblia titkai (Kálvin Kiadó, 1997)

Kézikönyv a Bibliához (Lilliput Könyvkiadó Ker. Kft. 1992)

Szentírásmagyarázat az egyházban (a Pápai Biblikus Bizottság 1993-ban kiadott dokumentuma, Budapest, 1998. SZIT)

8. évfolyam

Az Újszövetségi Üdvtörténet kezdete

Cél- és feladatrendszer

- a) Általános oktatási cél: szemelvények tükrében bemutatjuk, hogy az ősegyház tagjai miként tapasztalták meg Jézus Krisztusban az ószövetségi ígéretek és várakozások beteljesülését.
- b) Általános nevelési cél: a szemelvények megfelelő alkalmazásával (például rámutatva, hogy a víz felszínén Jézushoz közeledő és süllyedő Péter mi magunk is vagyunk), segítjük a tanulót abban, hogy bátran nyíljon meg az életében jelenlévő Krisztus felé.

A.) Témakörök

1. témakör

Általános bevezető az újszövetségi üdvtörténetbe

az újszövetségi üdvtörténet fogalma

irodalomtörténeti bevezető az Újszövetségbe

az Újszövetség mint sajátos reflexió a Krisztus-eseményre (műfajok, vallási drámák!)

2. témakör

A Krisztus-esemény

irodalomtörténeti bevezető az evangéliumokba

Jézus születése Máté evangéliuma alapján

Jézus tanítása Máté evangéliuma alapján

Jézus tettei (csodái) Márk evangéliumában

Jézus halála és feltámadása Jn és Lk szerint

3. témakör

Az első pünkösdszombat és az ősegyház (ApCsel)

irodalmi bevezető az ApCsel-hez

a Szentlélek eljövetele

az ősegyház élete

Saul megtérése

a misszió és az első zsinat

4. témakör

A Krisztus-eseményt értelmező Pál apostol levelei

irodalomtörténeti bevezető

Isten egyetemes üdvözítő akarata (1 Tim)

az ember megigazulásra szorul (Róm)

a megváltás krisztusi műve (Kol és Ef levél)

az utolsó vacsora ünneplése (1 Kor)

5. témakör

A Krisztus-eseményt értelmező „katolikus” levelek és az apokaliptikus irodalom

irodalomtörténeti bevezető a katolikus levelekhez

Isten a Szeretet (1 Ján)

Krisztus engesztelő áldozata (1 Ján)

a hit cselekedetek nélkül holt (Jak)

Krisztus második eljövetele (2 Pét)

bevezető az apokaliptikus irodalomba (műfaj!)

a sárkány és az asszony szimbolikája (Jel 12)

a Bárány szimbolikája (Jel 5)

az új ég és az új föld szimbolikája (Jel 21)

6. témakör

Összefoglalás

A sajátos műfajokban és igehirdetői célzattal megfogalmazott újszövetségi vallási drámák tanúsítják, hogy Jézus követői élményszerűen meggyőződtek arról, hogy mesterük a megígért messiás, s hogy az ember üdvössége érdekében valóban legyőzte a halált.

B./ Alapkövetelmény

Ismerje meg a tanuló az újszövetségi könyveket: az evangéliumokat, az Apostolok Cselekedeteit és a leveleket. Tudatosítsa, hogy a sajátos műfajokban és igehirdetői céllal megfogalmazott újszövetségi vallási drámák arról tanúskodnak, hogy Jézus követői élményszerűen meggyőződtek arról, hogy mesterük a megígért messiás, s hogy az ember üdvössége érdekében valóban legyőzte a halált, s tanításában, Igéjében, az egyház által közvetített tanításában és az eukarisztiában jelen van.

Ajánlott irodalom

Alszegehy Zoltán: A kezdetek teológiája (Róma, 1979.)

Ábrahámától Jézusig (Szabó Ferenc és Puskely Mária összeállítása, Róma, 1976.)

Benyik György: Evangéliumi hagyomány (Szeged, 1991. HTF)

Dei Verbum (zsinati konstitúció)

Dóka Zoltán: Márk evangéliuma (Budapest, 1996)

Farkasfalvy Dénes: Bevezetés az újszövetségi Szentírás könyveihez (Bp., 1998. SZIT)

Gál Ferenc: Dogmatika (Budapest, 1990. SZIT)

Gál Ferenc: Jelenések könyve (Agapé 1994)
Gnilka, J.: Márk (Szeged, 2000. Agapé)
Haag, H.: Bibliai lexikon (Budapest, 1989. SZIT)
Jakubinyi György: Máté evangéliuma (Budapest, 1991. SZIT)
Karner Károly: Apokalipszis (Bécs, 1974.)
Kis Bibliai Atlasz (Budapest, 1991., Kairosz)
Kocsis Imre: A hegyi beszéd (JEL Kiadó, 1998)
Kocsis Imre: Lukács evangéliuma (Szent István Társulat, 1995)
Kremer, J.: A halottak jövője (Budapest, 1991. SZIT)
Léon-Dufour, X.: Biblikus teológiai szótár (Róma, 1976.)
Lohfink, G.: Jézus utolsó napja (Budapest, 1992. Egyházforum)
Schwank, B.: János (Szeged, 2001. Agapé)
Tarnay Brunó: Jézus Krisztus Isten Kinyilatkoztatása (Budapest, 1989. Hittud. Akad.)
Thorday Attila: Értünk adta önmagát (Agapé, 1998)
Várnai Jakab szerkesztésében: A kinyilatkoztatás (Szeged, 1995)
Szentírásmagyarázat az egyházban (a Pápai Biblikus Bizottság 1993-ban kiadott dokumentuma, Bp., 1998. SZIT)